

Asia: VN/9952/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot muutosehdotuksista

Kanta-Hämeen käräjäoikeus kannattaa esitystä. Tiedoksiantojen sujuvuus on asioiden joutuisan käsittelyn tärkeä osatekijä. Uusi tietoteknologia lisää mahdollisuuksia toteuttaa tiedoksiantoja.

Haastemiesten tiedonhaku, yhteystietojen löytyminen ja tietojen saanti tulee varmistaa jatkossakin.

Huomiot tiedoksiantoa koskevista ehdotuksista (18-19 b §:t)

Käräjäoikeus pitää heräteilmoituksen lähettämistä sähköpostiosoitteeseen hyvänä keinona lisätä varmuutta tiedoksiannon perillemenoa.

Laissa tulisi ottaa osoittaa selvästi säännöksen soveltamismahdollisuuksiin haastemiestiedoksiannoissa.

Lakia on sovellettu jo joissain hallinto-oikeuden haastemiesten suorittamissa tiedoksiannoissa. Tällä hetkellä lain soveltamisessa on tulkintaeroja sen suhteen sopivatko 18 §:n ja 19 §:n mukaiset tiedoksiannot käytettäviksi haastemiesten suorittamissa tiedoksiannoissa.

Huomiot sähköisen asiakirjan saapumista määräajassa koskevasta ehdotuksesta (11 §)

Käräjäoikeus kannattaa Rovaniemen hovioikeuden esitystä siitä, että asiakas voisi noutaa asiakirjan käräjäoikeuden toimipisteen asiakaspalvelusta paikallisen poliisiviranomaisen sijaan.

Muut huomiot

Se, että kaikkien sähköisten asiakirjojen katsottaisiin saapuneen määräajassa 11 §:n mukaisesti, jos asiakirja on saapunut tuomioistuimeen viimeistään määräajan viimeisenä päivänä, olisi omiaan selkeyttämään oikeustilaa nykyisestä.

Tiedoksiantojen toteuttamista sujuvoitaisi merkittävästi se, että laissa säädettäisiin mahdollisuus käyttää asianosaisen käyttämää sähköpostiosoitetta hänen prosessiosoitteenaan, vaikka sitä ei olisi nimenomaisesti sellaiseksi ilmoitettu.

Laissa tulisi ottaa selkeämmin kantaa siihen, minkälaisissa tiedoksiannoissa 19 §:n mukaista tapaa voidaan käyttää, esimerkiksi sopiiko se haastemiesten tekemiin "todisteellisiin" tiedoksiantoihin ja niitä vastaaviin asioihin. Nykyisessä laissa säädetään useassa kohdassa, että annetaan tiedoksi "kuin haaste".

Huomiot soveltamisalan muuttamista koskevasta ehdotuksesta esitutkinnan ja poliisitutkinnan osalta

Henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 19 §:n 16 momentin mukaiset haastemiehille annettavat tiedot tulisi saada sähköisiä tietojärjestelmiä käyttäen. Sama koskee Tullia ja Rikosseuraamusvirastoa. Tiedoksiantojen tehostamista palvelisi se, että haastemiehet saisivat myös esimerkiksi Kansaneläkelaitokselta.

Huomiot oikeudenkäymiskaaren (erit. OK 11:3) ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain prosessiosoite- ja tiedoksiantosäätelyä koskevista ehdotuksista

Laissa tulisi säätää tarkemmin henkilötunnuksen ilmoittamistavasta. Se tulisi säätää ilmoitettavaksi erillisellä asiakirjalla, jotta sen peittäminen ei aiheuttaisi lisätyötä ja viivästyttäisi asioiden käsittelyä.

Uudessa laissa sähköisen tiedoksiannon tulisi olla ensisijainen tiedoksiantotapa. Laissa voitaisiin myös ottaa selvemmin kantaa siihen, mitkä tiedoksiantotavat soveltuvat haasteen ja niihin rinnastettavien asioiden tiedoksiantoon, kuten nykyisessä laissa OK 11 luvun 3 b § (puhelintiedoksianto).

Muut huomiot koskien oikeudenkäymiskaarta ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia

Käräjäoikeus pitää

Käräjäoikeus kannattaa sitä, että ilmoitus sijaistiedoksiannon käyttämisestä lähetettäisiin myös tiedossa oleviin sähköisiin osoitteisiin.

Sähköisissä tiedoksiannoissa herättää vastaanottajan oikeusturvan näkökulmasta kysymyksiä se, riittääkö pelkkä lukukuittaus todentamaan tiedoksiannon tapahtuneen oikealle henkilölle. Lukukuittauksesta tulisi ilmetä palveluun kirjautunut käyttäjä.

Huomiot oikeudenkäyntimaksun porrastusta koskevasta ehdotuksesta hallinto- ja erityistuomioistuinten osalta

Laista tulisi ilmetä selvemmin milloin haastemiehen tulee laskuttaa virastoa/viranomaista tiedoksiantotoimesta.

Esityksessä on arvioitu ehdotettavien muutosten perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia, yritysvaikutuksia ja viranomaisvaikutuksia. Onko esityksessä otettu huomioon tältä osin keskeisimmät vaikutukset? Arvioitteko muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei ole tunnistettu?

Arviot esityksen tuottamista säästöistä oikeusministeriön hallinnonalalla vaikuttavat kovin suurilta.

Esityksessä ei ole kovin pitkälti eroteltu yleisiä viranomaistiedoksiantoja ja haastemiesten tekemiä todisteellisia tiedoksiantoja. Se saattaisi olla tarpeellista.

Muut huomiot

Suomi.fi palvelun käytön lisääntyminen parantaa yleistä tietoturvallisuutta ja vähentää tietoturvaloukkausten riskiä tiedoksiantotoiminnassa.

Palomäki Petteri
Kanta-Hämeen käräjäoikeus